

Auca de Josep Maria Llompart

En Josep Maria Llompart hem de llegir sense retard. Va ser poeta i assagista traductor i articulista.

De Mallorca era natural i no per causa accidental. Son pare, que era militar, primer el va desarrelar.

Passaren uns anys a Galícia, fou per culpa de la milícia. Anys després tornaren a l'illa, on la vida fou més senzilla.

Llegint Rondalles mallorquines amb olor de pinars i alzines, a Mallorca recuperà el contacte amb el català.

L'antologia Sanchis Guarner com a poeta verdader, insular i de la postguerra, sempre en defensa de la terra.

Treballà de funcionari, tingué un càrrec de dignitari, amb un sou que li permetia temps per a escriure poesia.

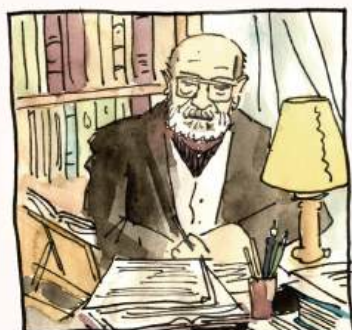
Activista per la cultura, va treballar amb molta cura d'assessor editorial en literatura actual.

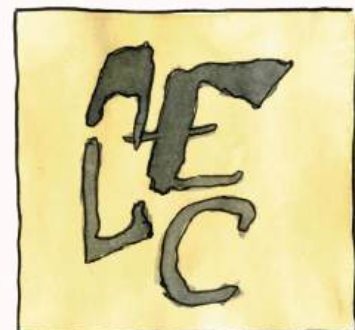
També en la revista Papers de son Armadan, l'univers de poetes i novel·listes, treballà amb Cela i els caixistes.

En la dècada dels setanta la seua obra s'ageganta. Mandràgola i Terra d'Argensa, la seua carrera és extensa.

Memòries d'adolescent, Jerusalem... incessantment, escriu poemes, fa de crític i d'articulista polític.

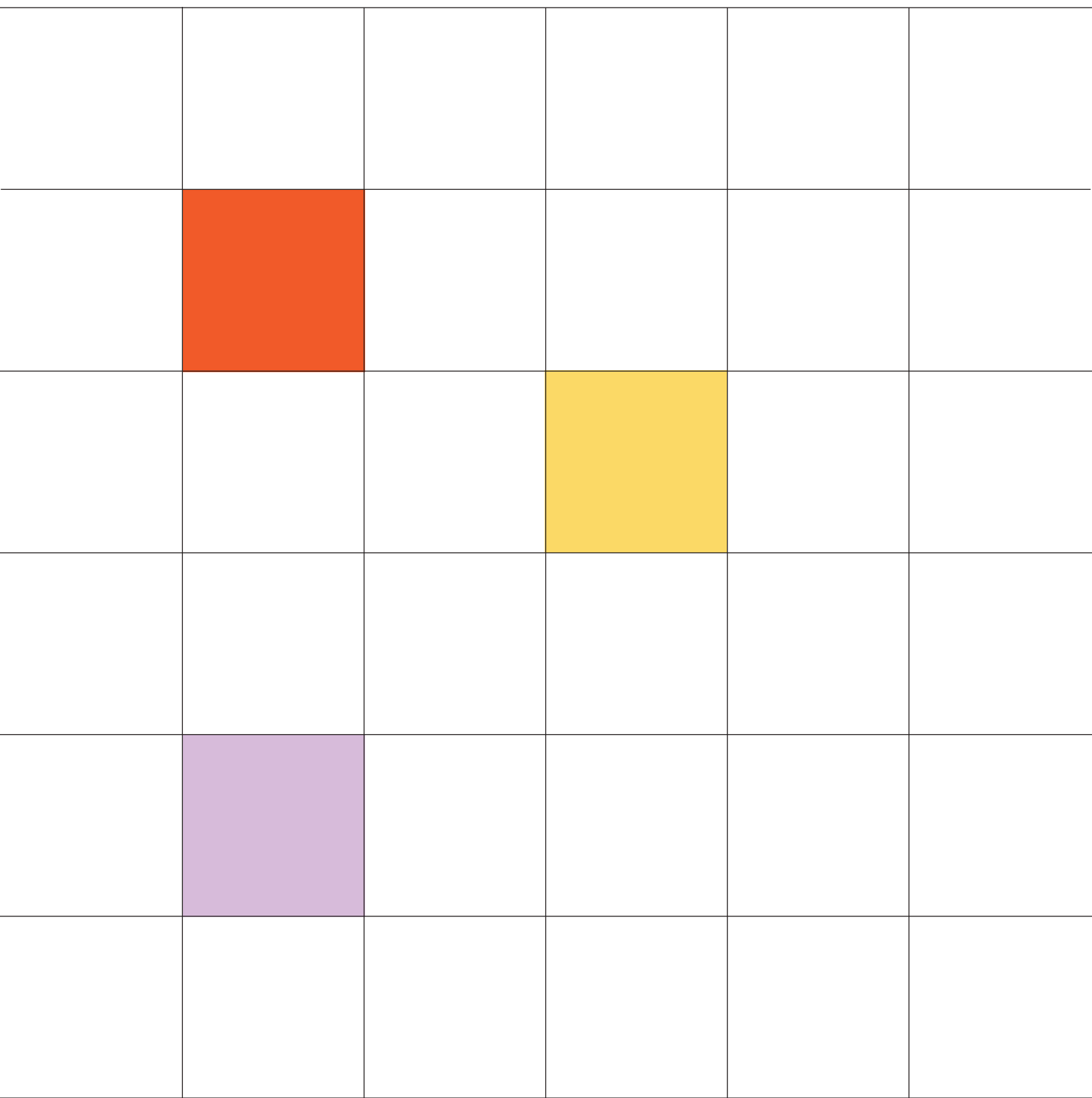
De l'AELC ben a gratient, va exercir de president, i de la Federació Llull, que el nostre país acull.

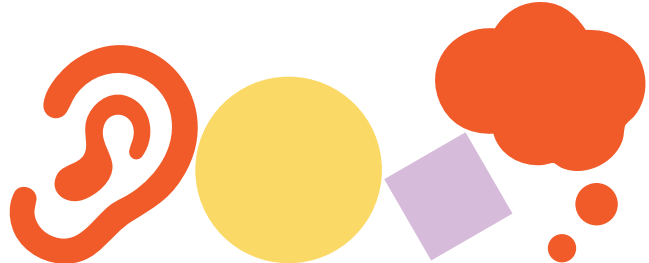
Finalment, del Premi d'Honor, Llompart va ser mereixedor, per una tasca tan ingent compromesa i clarivident.

Unitat didàctica Primer Cicle de Primària

Josep Maria Llompart

Llegim i escrivim

1

Per a començar et presentem a Josep Maria Llompart. Llegeix la biografia següent i troba les coincidències amb el text i les vinyetes de *l'Auca*.

2

Ara que ja sabem què era Josep Maria Llompart, hem de descobrir en què consisteix cadascuna de les activitats a què es dedicava. A la graella següent, les tenim totes, però cal emparellar-les amb l'explicació del que són:

Poeta

☐☐

Escriu sobre idees i pensaments

Assagista

☐☐

Escriu o diu en una llengua allò que ha estat escrit o dit en una altra.

Traductor

☐☐

Escriu a la premsa opinions o comentaris sobre temes diversos, com ara actualitat política, cultural, esportiva, etc.

Articulista

☐☐

Escriu versos

3

Sabries dir, llegint els versos de la segona vinyeta, on va nèixer Josep Maria Llompart? Sabries assenyalar el lloc al mapa?

4

Al quart vers de la segona vinyeta, pots llegir la paraula “desarrelar”. Saps què vol dir? Què li passa a un arbre si li tallen les arrels? Si l'arbre fora persona, a què equivaldria això? Comenteu-ho a la classe.

1. “Des” en la paraula “desarrelar” és un prefix que posat davant d'un verb fa que aquest verb tinga el significat contrari al que té. Per tant, què significa “arrelar”?

2. Ara poseu des- als verbs següents i digueu el significat que en queda:

- a) Penjar
- b) Carregar
- c) Cordar
- d) Fer
- e) Marcar
- f) Cobrir
- g) Conèixer

5

Als versos de la tercera vinyeta, trobaràs on va anar Josep Maria Llompart quan va ser “desarrelat”.

6

Encercla Galícia al mapa.

7

Repasant els versos de les tres vinyetes que hem comentat, sabries dir quin ofici tenia el pare del nostre poeta?

8

Saps quina llengua és la pròpia de Galícia? Tria'n una:

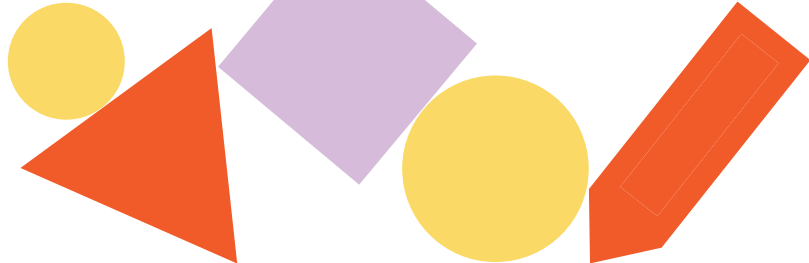
- a) Euskera c) Català
b) Castellà d) Gallec

9

Tens a continuació la mateixa frase escrita en els quatre idiomes de l'Estat espanyol, emparella-les amb els noms repectius.

Euskera ☐	☐ Asumirás la voz de un pueblo
Castellà ☐	☐ Asumirás a voz dun pobo
Català ☐	☐ Herri baten ahotsa zure gain hartuko duzu
Gallec ☐	☐ Assumiràs la veu d'un poble

3. Tenint en compte que el pare venia d'una família mallorquina de militars i que la mare era d'origen castellà, quin creus que era el "parlar de casa" dels Llompart? I quines creus que eren les "paraules de carrer", en quin idioma eren?
-
-

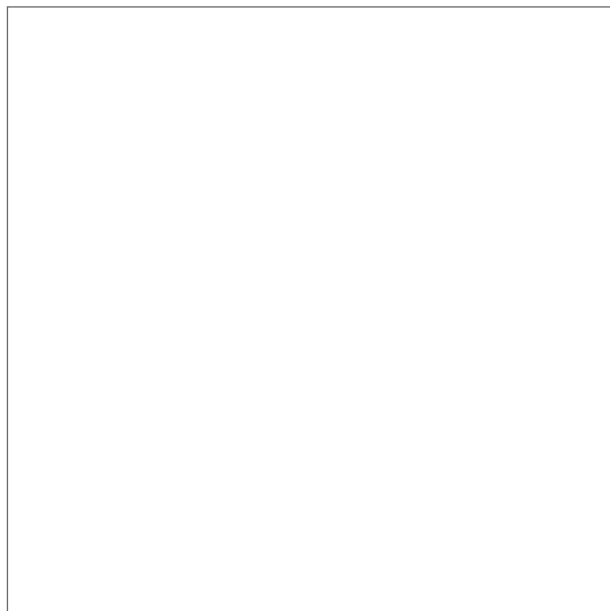
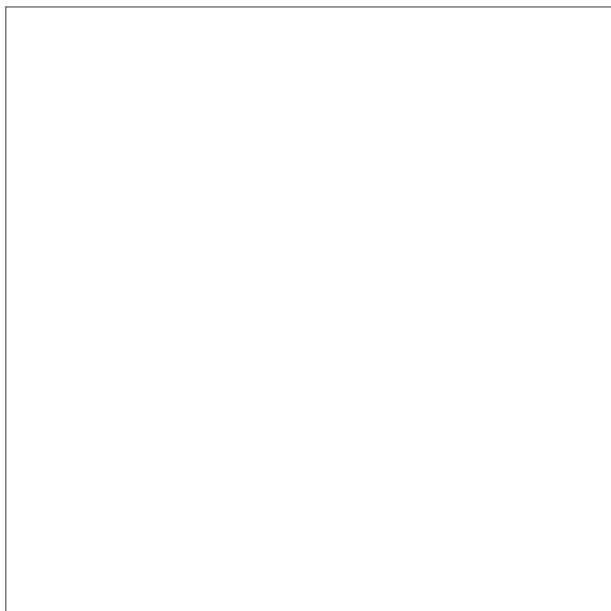

10

Fem ara una auca de les petites coses del petit Josep Maria Llompart. Seguiu les instruccions següents:

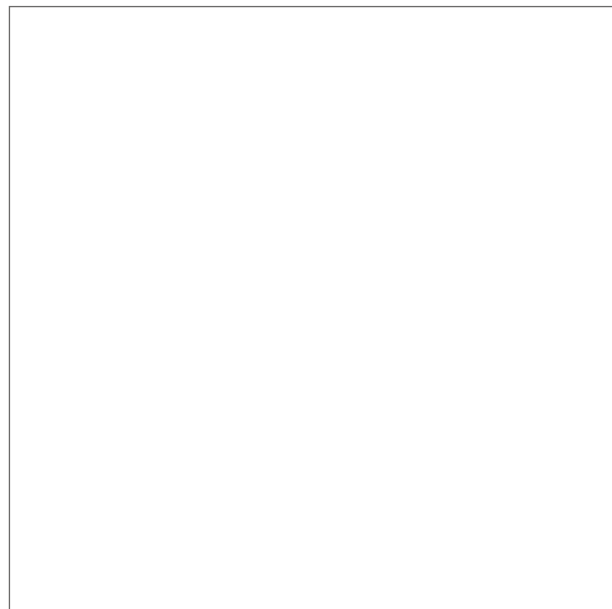
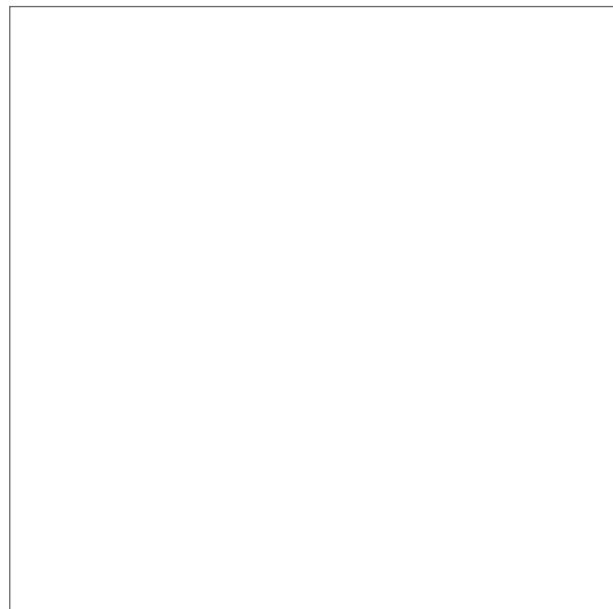
1. Mirant la primera vinyeta de l'auca, dibuixa un retrat de Josep Maria

2. Dibuixa a continuació les següents escenes extretes d'uns versos del nostre poeta. Convé que demaneu ajuda perquè entengueu bé el que expliquen els versos:

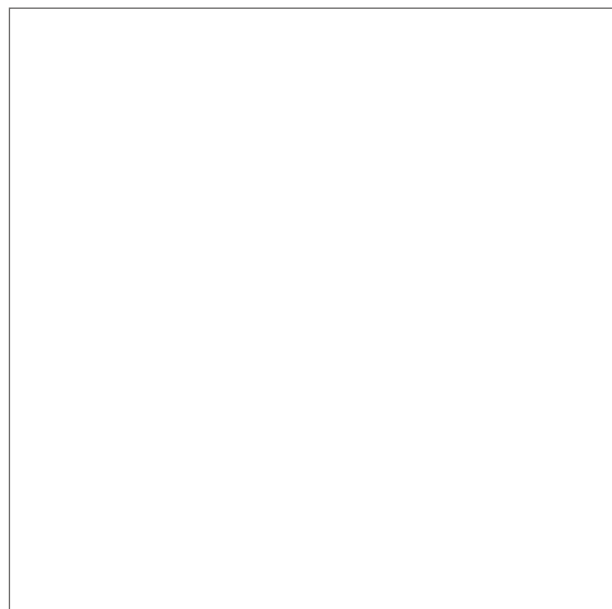
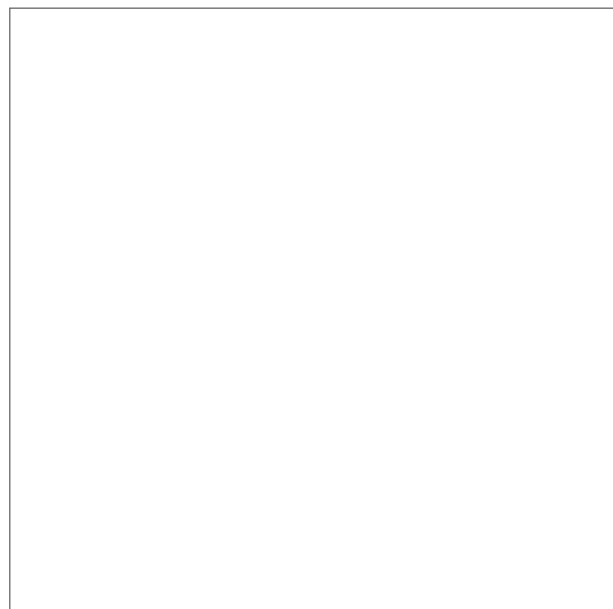
a) Però convé que ho sapigueu:
mon pare ben plantat
coronell d'infanteria,
manava molts soldats, i a
una veu seva tots marcaven
el pas com si els haguessin
donat corda.

b) El meu avi també era
coronell; emperò aquest de
la guàrdia civil, i grassonet
algú diu que m'hi
assembla empaitava pel
camp els lladregots.

c) I encara el meu besavi, que també havia estat coronell i a no sé quina estranya auditoria condemnava aquells qui no pensaven com pertoca.

d) Doncs heu de pensar i creure que el meu pare i l'avi i el besavi (...) i em duïen a fer voltes pel Born i per la Riba.

e) Ells m'ensenyaren el parlar de casa i a menysprear aquells altres que parlaven paraules del carrer.

f) Jo no sé com var ser, però es moriren el pare i l'avi i el besavi, i jo ja no sabia si plorar-los o obrir de bat a bat totes les portes on les paraules del carrer trucaven.

Llegim, escoltem i dibuixem

11

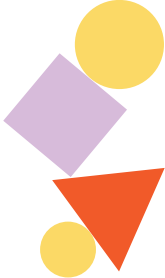
Llegiu ara els versos de la quarta vinyeta de l'*Auca* i digueu com Josep Maria Llompart va recuperar el català. Per a entendre-ho bé, convé que ens assegurem que sabem respondre a aquestes preguntes:

1. Què és una rondalla? Tria una de les respostes següents:
 - a. Contalla d'històries mig reals mig fantàstiques que solen passar de generació en generació.
 - b. Joc que es feia quan no hi havia cotxes i els xiquets jugaven pel carrer.
 - c. Un pastís fet de nata i xocolata.

2. Generalment eren els avis, o encara més les àvies, que contaven les rondalles als

3. T'agrada escoltar-ne?

4. Te'n contarem una, amb unes preguntes intercalades que tu hauràs de contestar. És d'aquelles que el pare de Llompart llegia al seu fill.

El segador i la beata (Adaptació)

Això era una beata

Què és una beata?

que tenia un tros de terra amb blat per segar

Què és segar?

i va llogar un home perquè li'l segara i li va dir:

No sé si podré anar a veure com seques, perquè he d'anar a missa.

I ell li va contestar:

Veniu, si podeu.

Però ell pensava que era millor si no venia. I quan arribà al tros es va dir:

Crec que em convindria esmorzar i després ja segaré.

I va esmorzar i després es va dir:

Ara tinc un poc de son, dormiré i després segaré.

Quan es va despertar, ja era migdia i es va dir:

Ara podria dinar i després ja segaré.

I quan va acabar de dinar li va tornar a entrar son i es va dir:

Ara dormiré i després ja segaré.

Quan es va alçar va pensar:

Ara estiraré les cames i després ja segaré.

I passejant es va trobar un pilot d'escarabats i va agafar un canteret que tenia i hi va posar els escarabats.

Diré a la beata que és un eixam.

Què és un eixam?
Per què és valuós un eixam?

En aquella hora tardana, els altres segadors que treballaven a les terres del voltant ja havien acabat la tasca i anaven tornant, cansats, cap a casa. I l'home es va dir:

Dimoni! Tot sol per ací m'agafarà por.

I se'n va anar a casa de la beata.

Bon vespre, li diu.

I ella li contesta:

Si Déu vol. No he pogut anar a veure't.

No ha calgut, li contesta ell . He guanyat dos jornals. Un segant i l'altre perquè he agafat un eixam.

I la dona li contesta:

Dins la meua terra? És meu!

No, és meu, que l'he trobat jo.

I com que no es posaven d'acord, van anar a veure el batle,

Quina funció ha de fer el batle?

li van explicar el cas i ell va contestar:

Trobe que la dona té raó. Dona-li l'eixam.

Llavors els segador, fingint molta ràbia, mentre dona el cànter a la dona, exclama:

Tant de bo que es tornen escarabats!

Calieu, diu ella, i ell respon:

I que a la terra no hi haja ni un bri de blat segat, i se n'anà a casa seua.

I quan la dona va arribar a casa i va veure que dins del cànter hi havia escarabats, va témer que fora veritat que el bancal no estiguera segat, va anar a veure'l i va comprovar que no hi havia res de segat. Primer va pensar que Déu l'havia castigada perquè trobava que l'eixam era del segador, però després va saber que era l'home, que no havia fet la faena, i l'any vinent i tots els anys que va viure, anava a missa de bon matí, encara de nit, i quan el segador arribava a la terra ella ja estava vigilant si feia la faena.

I així va aprendre que cal vigilar totes les coses.

12

Dibuixeu en forma de còmic mut, les diferents escenes d'aquesta rondalla

13

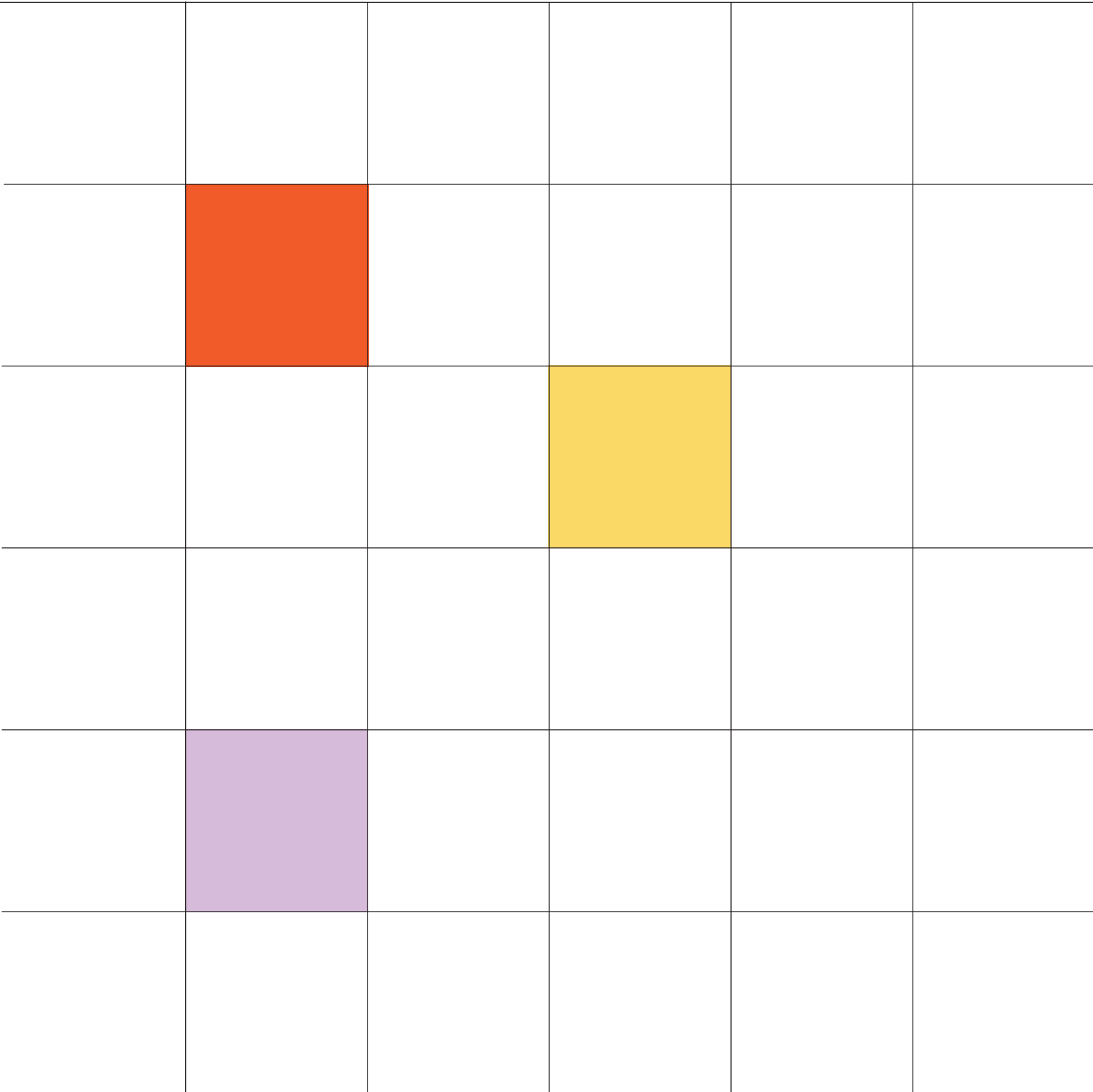
Convideu familiars vostres a anar a la vostra classe a contar una rondalla.

14

Finalment, feu entre tota la classe un festival de rondalles, que us podeu inventar. Per exemple, imagineu una història que comença així:

1. “Això era una volta, un xiquet que volia anar pel món.”
2. “Això era una volta, una xiqueta que anant a escola es va trobar un gosset perdut.”
3. “Això era una volta, una xiqueta que va pujar al terrat de sa casa i va veure la lluna.”
4. “Això era una volta, un xiquet que tenia por de la nit”.
5. “Això era una volta, una xiqueta que volia ser marinera”.
6. “Això era una volta, un xiquet que somià que era astronauta.”

No cal dir que aquests començaments són simples suggeriments que podeu variar tant com vulgueu o inventar-ne d'altres. El nostre propòsit només era d'ajudar-vos a posar la primera frase d'una història que heu d'inventar vosaltres. Passeu-ho molt bé.

Unitat didàctica. Josep Maria Llompart. Autoria: Tomàs Llopis i Toni Espí.

